

– Elkísérhetem a temetőbe, édes, kicsi babám? – hívta fel Béla Anit, mert tudta, hogy a nő szeret Mindenszentekkor a falu temetőjében sétálni. Ani igent mondott, bár eredetileg azt tervezte, hogy egyedül megy el néhai férje sírjához, pár nappal Mindenszentek után. A férje sírja a volt házuk kertjébe került, a férfi kívánságára. Külön sírkert nyílt az utcáról, még Ani építette. Mint temetésre kö-

Szilágyi-Nagy Ildikó 63

VERONIKA KENDŐJE

telezettnek, neki volt kötelessége az is, hogy a sírhoz a nyilvános hozzáférést biztosítsa. Férje halála után az előkertet alakíttatta át sírkertté, középen lépcső vezetett a sírhoz, amit kétszárnyú kapu nyitott meg a külvilág felé. A férje rokonai már jó néhány növényt tönkretettek, így Ani inkább koszorút és virágot szokott vinni, meg imazászlót, és szalagokat idézetekkel, melyeket a Bibliából és szútrákból válogatott. Azért szeretett később a sírhoz menni, mert akkor már biztos, hogy nem ütközött a rokonokkal, és rendbe is tudta tenni a sírt. Az elégett, eltörött, szélhordta mécseseket összeszedte, a viaszt letisztította, a száraz virágokat a kompozstra vitte. A helyiek nem csak hallottak napján, de rendszeresen látogatták szeretteik sírját, így a falu temetőjében nem kallódtak még nyáron is a Mindenszentekkor kihelyezett koszorúk. A férje családja a maga után való takarítás szükségességével nem számolt, de szerencsére nem is jöttek gyakran. A ritka látogatásokkor viszont tetemes kárt okoztak, így Ani Mindenszentekkor már eleve szorongva közelítette meg a sírt. Béla felajánlása miatt úgy döntött, sétál a temetőben, és majd később, egyedül megy el a férjéhez.

Ani a saját autójával akart menni, mert Béla régi Škodájában nem volt ülésfűtés. Ani Suzukiájában sem, de vett egy hordozhatót, ami jól alapörkölt ugyan a kevésbé hűvös napokon, így ki-be kellett kapcsolgatni autózás közben, de legalább nem fázott föl, amikor az utcán parkoló autóba beszállt. Amikor időnként Ani autójával mentek valahová, általában Béla vezetett, mert Ani úgy gondolta, hogy Béla nem érezné jól magát, ha férfiként neki kellene az anyósülésen ülni. Most viszont Ani vezetett, és amikor megközelítették a leágazást a régi utcájukhoz, nem tudta megállni, és mégis elkerült a férje felé.

A síron ezúttal nem volt még semmi, a kert fáit, bokrait csupaszon, frissen metszett csonka ágakkal állták körül a kopjafát.

– Nahát, ez hihetetlen! – indulatoskodott Ani – Nézze, valaki levágta a fákat, és leszedte a szalagokat!

Eltűnt az imazászló és a szobor is a sírről. Szürke, tizenöt centi magas zsírkö Buddha volt, bárki könnyen elvihette zsebben.

Aniban mély bánatot szakított föl a kegytárgyak eltűnése. Nem volt a tárgyak rabja, de fenyegető bizonytalanságot érzett abban, hogy eltűntek.

– Hol vannak most ezek a tanítóbeszédék, az imázslók, a szobor? – kérdezte Bélát – Valaki ellopta, és kidobta a kukába?

64 De magában valójában ezt kérdezte:

– Hol van most a férjem? Hol vannak azok az évek, amiket elvitt az életemből?

Szótlanul visszaültek az autóba, és Ani tovább vezetett a temető felé. Pedig már nem volt kedve a ragyogóvá változtatott hantok körül sétálni. De a zsebe tele volt mécsesekkel. A szerettei az országban sokfelé feküdtek, így, szokás szerint, a helyi temetőben, a fészület alatt gyűjtött egy-egy mécsest minden rokonának, és azoknak a barátainak, akik már meghaltak.

– Közülünk is, pedig tizenketten voltunk kőművesek a haverok közül, hatan már nem élnek – jelentette ki Béla, mintha tudná, mi jár az asszony fejében. – A kis Joci halt meg legutóbb, két éve. Mikor fiatalok voltunk, megfogadtuk, hogy nem megyünk el egymás temetésére.

– És elment?

– El. Nem tudtam megállni. Majd ő is eljöhét az enyémre cserében – ismerte be Béla.

– Miben halt meg?

– Megállt a szíve. Erős nyugtatókat szedett már régóta, aztán harminckét éves korában egyszer rosszabbul lett, kórházba került.

– Mire szedte a nyugtatót?

– Nem tudom. Ideges volt, stresszes. Aztán a kórházban kapott még erősebb nyugtatót, arra ráivott, és megállt a szíve. Harminckét éves volt. A legjobb gyerekkori barátom. Egy utcában laktunk. Már amikor nyílt a kiskapu, tudtam a nyitás lendületéről, hogy a Joci az. Megszerettük, megszoktuk egymást nagyon. Dolgoztunk is együtt később.

A nagy fészület alatt a gyenge szél remegtette a sok mécses lángját, olyan volt, mintha a talaj égett volna az ember talpa alatt. Talpuk alatt a világégéssel álltak a falusiak, és távol elhunyt szeretteiknek meg a közeli mamáknak, papáknak, öccsöknek, szeretőknek, feleségeknek, fiaknak és lányoknak gyűjtötták a színes mécseseket. Az is szokás volt helyben, hogy a temetőben Mindenszentekkor a helyiek nem beszéltek.

– Ott volt az év összes többi napja a pletykálgodásra, szép dolog, hogy ilyenkor nemes csendet tartanak – gondolta Ani, és ők sem szóltak Bélával, aki helyi volt, bár arra büszke, hogy sem nagymama, sem nagypapa nem őslakos, mindketten más-más faluból költöztek ide, ezzel biztosítva Béla jó pedigregjét azon helyiek között, akik az első világháború óta egymás között házasodtak.

A fészülettől tovább sétáltak a temető vége felé, a ravatalozónál elkanyarodtak.

– Még a nagymamámra tegyük le a mécses – jelezte Béla.

Anit még mindig a sírrongálás foglalkoztatta, és sóvárogva gondolt az olyan családokra, ahol tisztelik a sírokat. Mikor kiléptek a temetőből, Béla megtörte a csöndet.

– Jó, hogy nem tüzelték el a nagymamámat. Nem bírom, ha el- 65
tüzelik a halottakat. Tegyük csak őket szépen, egybe, az egész csont-
jukat a föld alá! Megérdemelte az én nagymamám a szép koporsót. Hadd
pihenjen itt egyben, úgyis olyan nehéz élete volt. A háborúban éjjelente lopni
járt a földesúr gabonátáblájába. Hason bekúszott a búza közé, és kisollóval,
amit a kötényébe rejtve vitt, levagdosta a kalászkodat. Kendőjébe
dugva vitte haza, még az éjjel kövek között megőrölte, és kenyeret sü-
tött belőle a gyerekeinek. A nagyapám persze nem volt sehol, elment
katonának. Mondom én mindig, hogy semmirekellők a férfiak, csak a
háborúhoz értenek! De nem tudott ám minden éjjel búzáat lopni a
nagyanyám, és hamar elfogyott az a kis kenyér. Akkor az éhes gyere-
keinek azt mondta:

– Alszik a kenyér.

– Akkor lekvárt adj! – kérték a gyerekek, hárman voltak.

– A lekvár is alszik.

– De tegnap is aludt a kenyér! Mindig alszik? – persze szemfü-
lesek voltak a gyerekek, de hát ha aludt a kenyér, akkor nem volt, tej
meg eleve nem volt, hogy aludni letehetnének volna.

Ani alig tudott a történetre figyelni, pedig Béla lendületesen
mesélt, mint mindig, tudta, a barátnője szereti a régi történeteket és
a falusi pletykákat. De most nem sikerült Ani figyelmét elterelnie, és
jobb kedvre hangolnia őt.

– Mit gondol, meglesz a szobor? – kérdezte Ani átmenet nélkül.

– Én nem hiszem, kicsi babám. Gonosz, hitetlen emberek ezek. Sétál-
junk még egy kicsit az utcákon!

Egy ideig szótlánul mentek tovább, majd Ani megkérdezte:

– A nagymamáját hogy is hívták? Nem figyeltem a sírnál.

– Pém Veronika.

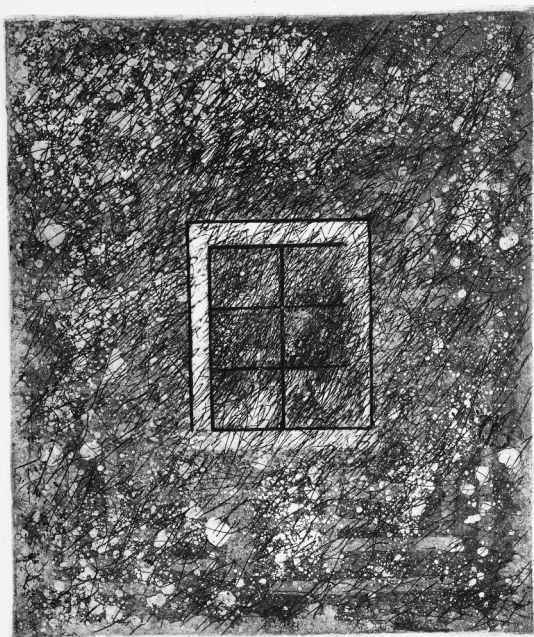
– Pém az mit jelent?

– A Pém az nem jelent semmit. Bőhm Veronika eredetileg. De aztán,
amikor egyszer anyakönyveztek a faluban, valaki bekiabálta poénból, hogy
Pém, és azt írta föl a hivatalnok. Azóta Pém Veronika. Ilyen név, hogy Pém,
nem volt.

– Olyan se, hogy Veronika. Veronika kendőjét, amivel egy asszony
Jézus arcát a kereszttúton megtörölte, nevezték vera iconnak, igaz képmás-
nak, mert hogy van az anyagon egy arclenyomat. A nagymamájának két olyan
neve is volt, ami valójában nem létezett.

– Szegény asszony! Na látja, milyen jó, hogy nem tüzeltük el. Legalább a halála után rendes nyugta van – összegezte Béla, és Ani kezét a saját zsebébe süllyesztette a novemberi hideg elől.

66

„Tör ágak-bogak ricsai között” 4. 14. 4 Szólótt
J. A.